

NASJONALMUSEET FOR KUNST, ARKITEKTUR OG DESIGN

Kulturdepartementet

postmottak@kud.dep.no

Oslo, 15. august 2014

Høringsuttalelse Gjennomgang Norsk kulturråd

I tillegg til kommentarene som vi har tatt med i denne høringsuttalelsen, viser vi til vårt innspill oversendt departementet den 14. mars i år. Se vedlegg.

Vi opplever at noen av temaene som er tatt opp i gjennomgangen er mer relevante for Nasjonalmuseet enn andre. Disse har vi valgt å kommentere.

Oppnevning og sammensetning av råd og fagutvalg

Vi støtter utredningsgruppens forslag om å videreføre dagens struktur med et råd og fagutvalg nedsatt av rådet. Forslaget om en valgkomité for rådet og en forslagsdatabase for fagutvalgsmedlemmer kan være en interessant idé. Selv om det kan være fornuftig at rådet skal ha en mer strategisk rolle, ønsker Nasjonalmuseet å understreke viktigheten av å ha representanter i rådet som har solid kunstfaglig bakgrunn. Vi opplever også at det visuelle kunstfeltet har vært underrepresentert de siste årene. Vi stiller oss positive til at Fylkeskommunene eller andre definerte regionale enheter kan foreslå rådsmedlemmene overfor valgkomiteen, men det er viktig at regional representasjon ikke blir styrende for utvelgelsen. Kulturfaglig kompetanse bør være det tyngste kriteriet.

Nasjonalmuseet støtter forslaget om at rådet får mer fleksibilitet i forbindelse med bruken av fondsmidlene. I denne sammenhengen er vi også tilfredse med at utredningsgruppen forslår å vurdere enkelte unntak fra hovedregel (se pkt. 13 under anbefalinger).

Organisering av armlengdeoppgaver

Her vises vi til vårt tidligere innspill av 14. mars. For øvrig finner vi utredningsgruppens forslag om endringer knyttet til post 74 noe uklart. Det kommer ikke tydelig nok fram hvilke type tiltak som skal legges inn i kulturfondet og hvilke tiltak som skal flyttes til departementet. Uansett må det forutsettes at summen av midlene som nå er lagt inn i post 74 ikke reduseres dersom forvaltning deles opp mellom kulturfondet og departementet. Snarere bør posten økes for å bidra til å profesjonalisere de små institusjonene og deres samarbeid med det frie feltet.

Vi støtter utredningsgruppens forslag å gjennomgå ordninger og strukturer med sikte på forenkling.

Nasjonalmuseet støtter også gruppens anbefaling om at Kulturrådet ikke selv skal utføre forsknings- og utredningsoppgaver, men inneha en bestillerrolle.

Organisering av direktoratsoppgaver

Nasjonalmuseet støtter utvalgte anbefaling om at midlene på post 77 omgjøres til søkbare utviklingsprogrammer med klare mål. Det er viktig at institusjonene involveres i hvilke områder det skal satses på. Vi støtter også forslaget om at noen av midlene reserveres til såkornsmidler.

Vi mener at forslaget til navneendring er fornuftig. Dette kan bidra til å tydeliggjøre skillet mellom de to ulike rollene som ligger i Kulturrådet. Se anbefaling 20.

Andre innspill

Vi støtter også forslag om å legge Statens stipend og garantiinntekt til rådet, med egne stipendkomiteer oppnevnt av rådet på samme møte som fagutvalgene.

Utredningsgruppen viser til rapporten *Det muliges kunst*, hvor Den kulturelle skolesekken foreslås lagt inn i et Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen, sterkere knyttet til utdannings- og forskningsmiljøene i de største institusjonene innen både lærerutdanning og kunstutdanning. Utredningsgruppen er åpen for at DKS-sekretariatsoppgavene kan løses både innenfor og utenfor Kulturrådet. Nasjonalmuseet mener styrket samarbeid med utdanningssektoren innen kunst og skole er nødvendig for utviklingen av DKS. Nasjonalmuseet anser også at et tettere samarbeid mellom de to eierne, KUD og KD, kan skje med DKS-sekretariatet plassert i et Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen.

Nasjonalmuseet er enig i utvalgets vurdering av plassering av de museumsfaglige oppgavene, der anbefalingen er at disse forblir i Kulturrådet.

På det internasjonale området støtter vi utredningens konklusjon om å styrke Kulturrådets mandat og at rådet bør samarbeide tett med organisasjonene som forvalter Utenriksdepartementets reisestøtteordninger. Utredningen stiller spørsmål ved ordningen med reisestøtte (som forvaltes av sju ulike kunstfaglige organisasjoner), men vi mener også at det ikke er påtrengende å se nærmere på denne strukturen.

Med vennlig hilsen,

Audun Eckhoff

Direktør

Sabrina van der Ley

Avdelingsdirektør

NASJONALMUSEET FOR KUNST, ARKITEKTUR OG DESIGN

Kulturdepartementet
Kunstavdelingen
Postboks 8030 Dep.

0030 Oslo

Oslo, 14. mars 2014

Gjennomgang av Norsk Kulturråd

Vedlagt følger innspillene fra Nasjonalmuseet.

Med vennlig hilsen

Audun Eckhoff
Direktør

Gjennomgang av Norsk Kulturråd

Innspill fra Nasjonalmuseet

Norsk kulturråd består i dag av to deler, fondsdelen som støtter det frie kunstlivet, og en direktoratdel som støtter utvikling innenfor museum og arkiv.

Nasjonalmuseet oppfatter at de politiske føringer som utredningsgruppen ber om drøfting av, særlig gjelder fondsdelen, dvs den gamle kulturrådsdelen av det nåværende kulturrådet. Våre synspunkter vil i hovedsak gjelde denne delen av virksomheten.

Fond og forvaltning

Med hensyn til organiseringen av Kulturrådet vil mange stille spørsmål ved om det er hensiktsmessig å opprettholde fusjonen av det gamle Kulturrådet, "Fondsdelen", og den mer direktorat-pregede delen som kom fra det tidligere ABM-utvikling (der AM fortsatt er del av Kulturrådet).

Vi vil understreke betydningen av fondsdelens frie stilling, tuftet på prinsippet om faglig kvalitet som rettesnor for tildeling av fondsmidler. Prinsippet om "armlengdes avstand" er så vidt vi kan vurdere retningsgivende prinsipp for de fleste sammenlignbare ordninger for støtte til kunstproduksjon i Europa.

Nasjonalmuseet oppfatter imidlertid at fondsdelens frihet og separate ansvarlinjer til Rådet er godt ivaretatt innenfor nåværende organisasjonsmodell, parallelt med den departementsstyrte direktoratdelen. Museet vil også understreke betydningen av at Kulturdepartementet, i likhet med andre departementer, har et sterkt underliggende direktorat som ivaretar viktige aspekter av det statlige ansvar for kulturlivet med sterk, operativ tyngde på linje med direktorater innen andre departementsfelt. En oppsplitting av Kulturrådet vil lett føre til en svekkelse av hele kulturfeltet, som allerede er et lite felt med få ressurser sammenlignet med mange andre samfunnsfelt og politikkområder. Vi vil derfor fraråde forslag om slik eventuell oppsplitting.

Kvalitetsmålets betydning

Regjeringens lanserte frihetsreform har som mål å sikre økt maktspredning, høyere kvalitet og bredere finansiering av kulturlivet.

Nasjonalmuseet mener at uansett prioritering for øvrig, må kvaliteten være det overordnede mål for Kulturrådets virksomhet. Vi oppfordrer derfor utredningsgruppen til å vurdere på fri basis hvordan målet høyere kvalitet kan oppnås, og deretter ser på de andre målsettingene. Nasjonalmuseet vil understreke at vi har god tillit til at Kulturrådets vurderinger ligger på et høyt kvalitetsnivå i dag.

Utredningsgruppen bes vurdere om det er funksjoner som i dag ligger i Norsk Kulturråd som bedre kan løses annet sted, eventuelt på lokalt eller regionalt nivå.

Som vi vet er Norge et lite land, og det er et begrenset antall fagfolk på tilstrekkelig høyt nivå innenfor de ulike felt. Samtidig er det opplagt at kvalitet og kompetanse ikke er bundet til geografisk tilhørighet. Rådet innhenter allerede i dag sin frie, faglige kompetanse der den måtte finnes,

uavhengig av geografi. Geografisk spredning er dessuten allerede et aspekt det legges betydelig vekt på i Rådets virksomhet.

Nasjonalmuseet understreker betydningen av at de kunstfaglige konsulenter og rådet oppnevnes på fritt, kvalitativt grunnlag, uten hensyn til geografisk tilhørighet. En delegering av vurderingen av et bestemt fagfelt til et begrenset geografisk område vil etter museets syn avgrense rådet fra utnyttelse av landets beste kompetanse, og potensielt svekke kvaliteten fremfor å øke den. I så måte bør utredningen også sikre en avklaring av hva som menes med maktspredning og mangfold i kunstsyn, på en slik måte at eventuelle reformforslag ikke går på bekostning av kvalitetsmålet.

Bredere finansiering av kulturlivet

Utredningen bes om at vurderingen av Kulturrådet også ses i lys av regjeringens ønske om en bredere finansiering av kulturlivet. Vi oppfatter det slik at en slik bredere finansiering betyr et ønske om et større innslag av privat støtte. Nasjonalmuseet er positiv til politiske tiltak som kan sikre en slik bredere finansiering, med større privat innslag. I dag er den private støtten til kulturlivet først og fremst begrenset til de store almennyttige stiftelsene, for eksempel Sparebankstiftelsen DnB og Fritt Ord. Det er museets inntrykk at støtte fra Kulturrådet i seg selv ofte utløser bidrag fra annet hold, offentlig som privat. Nasjonalmuseet mener uansett at slik støtte bør komme i tillegg til, og ikke istedenfor den støtte som i dag gis av Kulturrådets fondsmidler og andre midler. Disse midlene er i dag svært verdifulle for produksjon og formidling av kunst, særlig kunst av høy kvalitet som ikke er godt etablert, eller omfattet av et godt marked eller institusjonell støtte. Innen kunstfeltet kan det særlig dreie seg om unge kunstneres produksjon, eller produksjonen til kunstnere som av ulike grunner tross høy kvalitet ikke beskyttes av et betydningsfullt marked. Dem er det mange av, i vårt lille land med et begrenset privat marked for kunstomsetning og kunstkonsum.

Oppnevning av rådsmedlemmer

Nasjonalmuseet vil oppfordre utredningen til å vurdere tiltak for å høyne kvaliteten på oppnevningsprosessen av rådsmedlemmer. Etter en reform under daværende kulturminister Trond Giske oppnevnes i dag alle rådsmedlemmer av Kulturdepartementet. Vi oppfatter prosessen og begrunnelsen for oppnevningen av de ulike rådsmedlemmene som uklar under dagens ordning. Det vil etter museets syn være viktig for utredningen å vurdere hvordan et høynet kvalitetskrav til oppnevningsprosessen kan bidra til å sikre et større samfunnsmessig eierskap og til rådets virksomhet.

Nasjonalmuseet vil for øvrig peke på at det i det sittende råd er flere medlemmer med musikkbakgrunn, men bare en fra det visuelle feltet. Vi vil understreke betydningen av at det visuelle kunstfeltet er godt representert i rådet, i tråd med ulike vurderinger som alle synes å peke på at det visuelle kunstfeltet i dag er det dårligst representerte og organiserte av kunstområdene i ulike viktige sammenhenger. Samtidig vil vi peke på betydningen av at rådets medlemmer oppnevnes ikke bare eller primært som representanter fra de felt der de har sin primære kompetanse, men som representanter og ambassadører for kunst- og kulturfeltet som helhet.